

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/53/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8811205993
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8811205993.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Anny Kovaľovej a JUDr. Petra Straku v právnej veci žalobcu Orange Slovensko, a. s., so sídlom v Bratislave, na ul. Prievozskej č. 6/A, právne zastúpeného Mgr. Martinom Katriakom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dr. Vladimíra Clementisa 10 proti žalovanej X. X., nar. XX.X.XXXX, bývajúcej v Z. Q. č. XXX, právne zastúpenej opatrovníčkou X. M., zamestnankyňou Okresného súdu Humenné, o zaplatenie sumy 446,76 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 6.12. 2011, č. k. 3C 202/2011-40 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok s výnimkou výroku o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 114,82 Eur s 9 % úrokom z omeškania od 8.10.2010 do zaplatenia.

Žalobca n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 114,82 Eur s 9 % úrokom z omeškania od 8.10.2010 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Zároveň určil, že zmluvná podmienka dojednaná v Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 2.8.2008 uvedená v článku 2 pod bodom 2.5 týkajúca sa zmluvnej pokuty v sume 331,94 Eur je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázanú skutočnosť, podľa ktorej účastníci dňa 2.8.2008 uzatvorili zmluvu o pripojení. Na základe dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 2.8.2008 poskytol žalobca žalovanej mobilný telefón za kúpnu cenu 16,27 Eur. Nakoľko žalovaná nezaplatila riadne a včas cenu poskytnutých služieb za mesiace apríl 2010 až jún 2010 žalobca pokusom o pokonávku zo dňa 23.9.2010 vyzval žalovanú na úhradu dlžnej sumy a následne ukončil platnosť zmluvy.

Zo žalovanej sumy v celkovej výške 446,76 Eur sa za dôvodný považoval iba nárok na zaplatenie čiastky 114,82 Eur predstavujúcej neuhradenú cenu za dodané služby. Súd prvého stupňa preto v tejto časti žalobe žalobcu vyhovel a žalovanú zaviazal na zaplatenie sumy 114,82 Eur spolu s príslušným úrokom z omeškania.

Za nedôvodnú sa považovala žaloba v časti, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia zmluvnej pokuty vo výške 331,94 Eur. Žalobca svoje právo na zmluvnú pokutu odvíja od zmluvy o pripojení, ktorá patrí k spotrebiteľským zmluvám (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka). Tieto zmluvy sú uzatvárané vo

viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda aj dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje. Nejde teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie.

Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovanou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách a žalobca menil len výšku zmluvnej pokuty. Žalobca pri uzatváraní zmluvy vystupoval ako dodávateľ s poukazom na predmet podnikania a žalovaná vystupovala ako spotrebiteľ, lebo pri uzatváraní zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Základným princípom spotrebiteľskej zmluvy je to, že nesmie obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky.

Zmluva o pripojení bola uzatvorená na predtlačenom formulári a jednotlivé údaje do zmluvy boli vpísané zástupcom žalobcu. Ustanovenie o všeobecných podmienkach ako neoddeliteľnej súčasť zmluvy o pripojení sa pritom nachádza v spodnej časti zmluvy a je vytlačené malými písmenami. Dodávateľ navyše z hľadiska času vôbec nerozlišuje kedy ku skutočnosti zakladajúcej nárok dodávateľa na zmluvnú pokutu dôjde, pričom zmluvná pokuta by mu patrila aj vtedy, keby žalovaná len uskutočnila nejaký úkon smerujúci k ukončeniu platnosti zmluvy bez ohľadu na to, či k ukončeniu platnosti zmluvy aj dôjde. Ďalším aspektom spôsobujúcim neprijateľnosť dojednania o zmluvnej pokute je samotná výška zmluvnej pokuty určená jednotnou sumou za porušenie viacerých pre žalovanú zo zmluvy a dodatku vyplývajúcich povinností.

S prihladnutím na uvedené súd prvého stupňa nepriznal žalobcom uplatnený nárok na zmluvnú pokutu vyplývajúci z neprijateľnej zmluvnej podmienky a zároveň podľa ust. § 153 ods. 4 O. s.p. určil takúto zmluvnú podmienku za neprijateľnú priamo vo výroku rozhodnutia.

O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 2 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku s výnimkou výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozhodnutie zmeniť tak, aby žalovaná bola zaviazaná na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 331,94 Eur s príslušným úrokom z omeškania. Zároveň požadoval zrušiť rozsudok vo výroku o určení neprijateľnosti označenej zmluvnej podmienky. Ako dôvod uviedol, že o uzatvorenie dodatku požiadala sama žalovaná s úmyslom získať za výhodnú cenu mobilný telefón a ďalšie zvýhodnenia v cenách služieb ponúknuté žalobcom. Dojednanie zmluvnej pokuty ako tzv. zabezpečovacieho inštitútu v zmluvných vzťahoch je plne v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky. Žalobca jasne a zrozumiteľne uviedol, že hneď pri uzatvorení dodatku poskytol žalovanej ako účastníkovi telekomunikačnej služby zvýhodnenie spočívajúce v poskytnutí zľavy z hodnoty mobilného telefónu. Žalobca neplnením povinnosti zo strany žalovanej neprišiel len o tú sumu, o ktorú poskytol lacnejší mobilný telefón, ale aj o plnenie, ktoré by mu žalovaná poskytla za predpokladu zotrvania po stanovenú dobu v zmluvnom vzťahu. Dojednanie zmluvnej pokuty a jej výšky nemohlo spôsobiť nerovnováhu medzi účastníkmi zmluvného vzťahu. Dôvodom uzatvorenia dodatku bola pre žalovanú možnosť získať za veľmi výhodnú cenu mobilný telefón, za ktorý by v prípade kúpy v rámci maloobchodných cien musela zaplatiť omnoho vyššiu sumu. Zároveň mohla získať ďalšie zvýhodnenie v cenách za telekomunikačné služby, a to všetko za jednej podmienky, že v rámci dohodnutej viazanosti bude využívať služby dohodnuté v zmluve o pripojení poskytované žalobcom a za tieto služby bude riadne a včas uhrádzať cenu. Žalovaná si pritom mobilný telefón mohla kúpiť rovnako aj bez akejkoľvek hrozby sankcie za nedodržanie riadneho plnenia povinnosti počas doby viazanosti, resp. ak nechcela byť viazaná hrozbou sankcie v takejto výške, mohla si vybrať lacnejší mobilný telefón, taktiež za symbolickú cenu, s ktorým by bola spojená zmluvná pokuta v nižšej sume. Možnosť výberu naznačujú aj tabuľkovo zvýraznené podmienky v dodatku. Možnosťou voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok podľa vlastných možností a podmienok je jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi, kedy spotrebiteľ mal možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok. Pri posudzovaní podmienok, ktoré boli v Dodatku k zmluve o pripojení uvedené na základe individuálneho rozhodnutia spotrebiteľa je aplikácia ustanovení o neprijateľných podmienkach vylúčená.

Odvolačný súd v zmysle zásad ust. § 212 O. s. p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvostupňovým súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu medzi účastníkmi bola uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu informovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vo vopred naformulovanej zmluve.

Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoja ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o pripojení a dodatok k tejto zmluve uvedenú charakteristiku spĺňajú. Súčasťou zmluvy boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Výška zmluvnej pokuty v Dodatku k zmluve o pripojení bola stanovená pevnou sumou vo výške 331,94 Eur za každé porušenie zmluvných povinností vymenovaných v čl. 2 v bode 2.5 Dodatku. Vyjednaná zmluvná pokuta sa pritom vzťahovala na rôznorodé porušenie povinnosti spotrebiteľa vyplývajúcich z uzatvoreného zmluvného vzťahu, čo nepochybne vyplýva z použitého slovného spojenia „najmä ale“ v čl. 2 v bode 2.5 Dodatku k zmluve o pripojení. Takéto indikatívne označenie postihujúce rôzne porušenia povinnosti je neakceptovateľné. Nie každé porušenie povinnosti je rovnakej intenzity a významu. Je taktiež rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinnosti dôjde na začiatku zmluvného vzťahu alebo na jeho konci. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže zostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške. Dojednanie o zmluvnej pokute sa nedá označiť za individuálne umožňujúce žalovanej ovplyvniť výšku zmluvnej pokuty a okruh povinností, na porušenie ktorých sa zmluvná pokuta mala vzťahovať. Obsah zmluvy bol dopredu daný a žalovaná ju mohla prijať buď ako celok alebo odmietnuť.

Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 4 písm. k) za neprijateľnú podmienku považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. S takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa je spojená sankcia neplatnosti, čo je zrejmé z ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd po úplnom sa stotožnení s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, rozsudok v jeho napadnutej časti postupom vyplývajúcim z ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Len na doplnenie je potrebné dodať, že v inej právnej veci týkajúcej sa žalobcu vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17C 23/2010 a na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 2Co 137/2010 bolo právoplatne rozhodnuté o určení neplatnosti dojednanej zmluvnej pokuty ako neprijateľnej podmienky. Ust. § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka ukladá dodávateľovi povinnosť zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi.

Čo sa týka trov odvolacieho konania o týchto sa rozhodlo podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že v odvolacom konaní úspešnej žalovanej žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.